تخته سفید شماره ۸۴

واکنش فرهنگیان به سخنان رئیس‌جمهور در مجلس

آیا بودجه ۹۸ آموزش رایگان را به مسلخ کالایی‌شدن می‌برد؟

جواد بابازاده: هفته گذشته روحانی در مجلس گفت: «نماینـدگان محترم، ما (یعنی دولت) خدمات را گران به مردم می‌دهیم. ما برای هر دانش‌آموزی به‌طور متوسط در سال آینده چهار میلیون تومان از خزانه مردم و بیت‌المال هزینه می‌کنیم، البته به‌طور متوسط. درحالی‌که اگر دولت بخواهد این خدمت را از مردم بخرد و مردم خودشان این کار را انجام دهند، حداکثر یک میلیون تومان می‌شود. چهاربرابر بیشتر، از پول بیت‌المال برای یک دانش‌آموز هزینه می‌کنیم، درحالی‌که می‌توانیم این را ارزان کنیم. البته این کار ممکن است پنج سال یا ۱۰ سال طول بکشد. ما امسال در بودجه این پیشنهاد را دادیم که سال آینده حداقل ۱۰ درصد به صورت خرید خدمات باشد و این می‌تواند بعدا ادامه پیدا کند». حرف‌های روحانی واکنش بسیاری در میان اهالی آموزش‌وپرورش ایجاد کرد. خیلی‌ها برآشفتند و در جاهای مختلف اعتراضشان را بیان کردند. البته موافقان صدایشان کمتر شنیده شد. این سخنان رئیس‌جمهور به معنای کالاسازی آموزش‌وپرورش و چوب حراج‌زدن بر آموزش و خلاف عدالت آموزشی قلمداد شد. مگر بودجه آموزش‌وپرورش از بیت‌المال تأمین نمی‌شود واگذاری آن به بخش خصوصی با قیمت پایین‌تر چه ایرادی دارد؟ در میزگرد مجازی با حضور شیرزاد عبداللهی، شهرام جمالی و کامران رحیمی، سه کارشناس حوزه آموزش‌وپرورش به تحلیل صحبت‌های روحانی درخصوص آموزش‌وپرورش که هفته گذشته در مجلس شورای اسلامی بیان شد، پرداختیم.

شـهرام جمالی: ابتدا باید دید این سخن رئیس‌جمهور کـه می‌گوید «آموزش‌وپـرورش گران تمام می‌شـود» بر چـه منطقی اسـتوار و مبنـای این گران تمام‌شـدن چه محاسـباتی بوده اسـت. اگر منظور این است که بودجه تخصیص‌داده‌شـده نسـبت به قیمت واقعی یا تمام‌شده بیشتر اسـت، باید مبنای این محاسـبات مشخص باشد. رئیس‌جمهـور و رئیس سـازمان برنامه‌وبودجه کشـور معتقدند که قیمت تمام‌شده آموزش‌وپرورش یک‌چهارم قیمت فعلی اسـت و عدد را به طور متوسط یک میلیون تومان به‌ازای هر دانش‌آموز در سال اعلام کرده‌اند. هرچند وقتی رئیس‌جمهور در ادامه ایـن مطلب می‌گوید: «باید به سمت خرید خدمات آموزشـی برویم»، موضوع کاملا روشن اسـت که هدف اصلی «ارزان‌سازی نرخ آموزش» اسـت و نه «کاهش هزینه‌هـا». اما برای اجتنـاب از این پیـش‌داوری به نظرم پرسـش و مطالبه اصلـی باید این باشـد که سـازمان برنامه‌وبودجه که ادعـای بودجه‌ریـزی عملیاتی و بـر مبنـای قیمـت تمام‌شـده را دارد، فرم‌هـای اطلاعـات عملکرد و فهرسـت موضوعـات هزینه‌های آموزش‌وپرورش را به تفکیک منتشر کند تا در مرحله بعد بتوانیم قضاوت دقیق‌تری داشته باشیم.

شیرزاد عبداللهی: صورت‌مسئله را باید درسـت طرح کرد. در لایحه بودجه سـال ۹۸ تقدیمی دولت به مجلس آمده است: «دولت مکلف اسـت از ابتـدای سـال تحصیلی ۹۸-۹۹ سـالانه ۱۰ درصد از دانش‌آموزان تحت پوشش وزارت آموزش‌وپـرورش را بـه صورت خریـد خدمات از بخـش غیردولتی واجد شـرایط و ذی‌صلاح و به صورت آمـوزش رایگان علاوه‌بـر تعداد دانش‌آموزان مشـمول فعلی اداره کند. آیین‌نامه اجرائی این بند به پیشنهاد وزارت آموزش‌وپـرورش و سـازمان برنامه‌وبودجـه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید». بودجه هر دستگاهی توسط مسئولان همان دسـتگاه در چارچوب سیاست‌های کلی دولت تهیه و به سـازمان برنامه ارائه می‌شـود. بنابراین بودجـه آموزش‌وپرورش و بند مربوط بـه خرید خدمات آموزشـی در لایحـه بودجه قطعـا پیشـنهاد وزارتخانه و البتـه در چارچـوب سیاسـت‌های دولت بوده اسـت. بنابراین ایـن ادعا که حرف رئیس‌جمهور ناشـی از عدم شـناخت آموزش‌وپرورش بوده، غلط اسـت. این نظر در آموزش‌وپرورش و سازمان برنامه پخته شده است، اما وزیر به مصلحت خودش نمی‌داند از آن دفاع کند. اولین‌باری که رئیس‌جمهور این بحث را مطرح کرد، صراحتا گفت که این مطلب را وزیر (آقای بطحایی) گفته‌اند.

کامـران رحیمی: ایـن نظر رئیس‌جمهـور که «هزینه تمام‌شده کالاها یا خدمات را به حداقل ممکن برسانیم»، حرفی درسـت و منطقی اسـت. این نوع نگاه به عرصه اقتصاد اعم از تولید کالا یا خدمات از منظر اقتصاد بازار آزاد که مبتنی بر رقابت در حوزه‌های عرضه و تقاضاست کاملا اصل درستی اسـت. ولی یک پیش‌نیاز دارد که روحانی و تیم معتقد به اقتصاد آزاد مبتنی بر رقابت، باید مدنظر قرار دهند و اینکه باید طبقه متوسـط قوی و گسترده‌ای شکل بگیرد و سـطح درآمد آنها هم بسـیار بالاتـر از وضعیت موجود باشـد. اقتصاد ایران تا رسـیدن به شرایط اقتصاد آزاد بسیار فاصله دارد و تا آن زمان دولت‌ها ناگزیر هستند هزینه‌های آموزش، بهداشـت و... را از درآمدهای نفتی و مالیاتی خود بپردازند. اگر زمانی بخش خصوصی واقعی در ایران شکل گرفت، رشد اقتصادی ایران بالا رفت، درآمد سرانه افزایش چشمگیر پیدا کرد و رفاه عمومی و گسترده شـکل گرفت، می‌توان بـه فکر گرفتن هزینـه آموزش از شهروندان بود. متأسفانه منابع درآمدی دولت که محدود می‌شـود، بلافاصله به صرفه‌جویـی در بخش آموزش و فرهنگ فکر می‌کنند.

شیرزاد عبداللهی: بحثی که رئیس‌جمهور مطرح کرد، اتلاف منابع در سیستم دولتی است. مالکیت و تصدی‌گری دولتی عامل اتلاف منابع است. دولت برای انجام کاری که در بخش خصوصی هزار تومان تمام می‌شود، چهار، پنج برابر هزینـه می‌کند و آخر هم کار روی زمین می‌ماند. من فکر نمی‌کنم کسی بر اساس تجربه و مشاهدات خود این را انکار کند. الان شـرکت‌های دولتی همه ضرر می‌دهند. بانک‌های دولتـی تقریبا همگی ورشکسـته‌اند. واگذاری شـرکت‌ها و کارخانه‌ها ذیل اصـل ۴۴ هم تبدیل به منبع جدیدی برای رانت و سوءاسـتفاده شده و به‌جای بخش خصوصی بخش خصولتی (شـبه‌دولتی) شـکل گرفته که بدتر از بخش دولتی اسـت. مصادره‌های اول انقلاب کارخانه‌های موفقی مانند کفش ملی، ایران‌ناسیونال، ارج و... را تبدیـل به بنگاه‌هـای دولتی با مدیـران رانتی و نـاوارد کرد. این کارخانه‌هـا و شـرکت‌ها الان باری بـر دوش دولت‌انـد و نمی‌دانـد با آنها چه کنـد؟ سـخن روحانی در کلیت خود بسیار شجاعانه، درست و منطبـق با نظـرات کارشناسـی اقتصاددان‌هاست.

بابازاده: آقـای عبداللهی دلایل دفاع شـما و کارشناسـی‌بودن این حرف‌هـا فقـط جنبه مثبـت مالی برای دولت اسـت؟ آیـا حرف‌های منتقـدان در مـورد افزایـش بی‌عدالتـیِ آموزشـی و کمترشـدن بـازده پرسـنل و... وارد نیست؟

شیرزاد عبداللهی: مسئله دولت نیست. بعضی تا حرف دولـت و پول دولت به میان می‌آیـد، توجه نمی‌کنند که پول مال مردم است. عده‌ای می‌گویند درست است که در شـرکت‌های دولتی حیف و میل و ریخت‌وپاش هست اما آموزش‌وپرورش بنگاه اقتصادی نیسـت که منابع در آنجا تلف شـود. چرا رئیس‌جمهور آموزش‌وپـرورش را مثال می‌زند؟ به این مطلب توجـه کنید: به گزارش خبرگزاری پانا وابسـته به آموزش‌وپرورش معاون توسـعه مدیریت و پشـتیبانی وزیر آموزش‌وپرورش همیـن چند روز پیش گفت: «۵۰ هزار ابلاغ موردداریم را شـاهد هسـتیم». آقای ترکمن توضیح می‌دهد: «کسـانی مرخصی بدون حقوق گرفتند و در لیسـت حقوق هسـتند. برخـی از دو محل حقـوق می‌گیرند. برخی افراد مأمور در دیگر دسـتگاه‌ها بودند ولی باز هم از آموزش‌وپرورش حقوق می‌گرفتند». چنین اتفاقی فقط در یک سیستم دولتی ممکن است رخ دهد. مگر ممکن است در یک مؤسسه خصوصی در عصر کامپیوتر چنین اتفاقی بیفتد؟ اتلاف منابع فقط به ۵۰ هزار ابلاغ موردداریم ختم نمی‌شـود. این همه دعوای سیاسی و غیرسیاسی بر سر پست‌های مدیریتی برای بهره‌مندشدن از رانت‌های آشکار و پنهان است.

شهرام جمالی: اگر بخواهیم موضوع هزینه‌های آموزش را از منظر حسابداری صنعتی یعنی حسابداری به قیمت تمام‌شده واکاوی کنیم، لازم است موجودیتی را به عنوان محصول نهایی و قابل لمـس در فرایند آموزش‌وپرورش تعریف کنیم که می‌شـود «دانش‌آموز فارغ‌التحصیل» اما در واقـع ما چیزی به نام «قیمت تمام‌شـده دانش‌آموز» نداریم و آن چیزی که رئیس‌جمهور به نام قیمت متوسط اعلام کرده، در واقع از تقسیم بودجه کل آموزش‌وپرورش بـه تعـداد کل دانش‌آمـوزان مدارس دولتی به دسـت آمده که شاخص درسـتی را برای قیمت تمام‌شده نشان نمی‌دهد. هزینه آمـوزش عمومی تابع متغیرهای زیادی است ازجمله منطقـه آموزشـی، مقطـع و پایه آموزشی، تعداد دانش‌آموزان کلاس و نسـبت دانش‌آمـوز بـه معلم و برخی متغیرهایی که اساسـا مقدار آنها قابل اندازه‌گیری دقیق نیسـت. طبیعی اسـت که این هزینه از یک کلاس چندپایـه در دورافتاده‌تریـن نقطه مرزی که بـا یک معلم خرید خدمات اداره می‌شـود تا یک کارگاه مثلا ساخت و تولید در یک هنرستان تهران تفاوت زیـادی دارد. همواره مسـئولان آموزش‌وپـرورش و سـازمان برنامه‌وبودجـه درصـد بالایی از هزینه‌های آموزش‌وپـرورش را به عنوان هزینه‌های پرسنلی اعلام می‌کنند و حتی برخی نمایندگان مجلس و کارشناسـان حوزه آموزش‌وپرورش هم همین اعداد و ارقام را تکرار می‌کنند اما آنها در همه این سال‌ها نتوانستند هزینه‌های غیرپرسنلی مدارس را بر مبنای قیمت تمام‌شده و به تفکیک مناطق آموزشی استخراج کنند.

شـیرزاد عبداللهی: می‌فرمایید: «چیزی به نام «قیمت تمام‌شده دانش‌آموز» نداریم و آن چیزی که رئیس‌جمهور به نام قیمت متوسـط اعلام کرده است، در واقع از تقسیم بودجـه کل آموزش‌وپرورش به تعـداد کل دانش‌آموزان مدارس دولتی به‌دسـت آمده که شاخص درسـتی را برای قیمت تمام‌شده نشـان نمی‌دهد... . رئیس‌جمهور اتفاقا تأکید کرد که در جاهای مختلف متفاوت است و بالا و پایین دارد. حرف شـما درست است که باید به صورت تفکیکی هم اعلام شـود. مثلا سرانه هنرسـتان و دبستان متفاوت اسـت اما میانگین کل هزینه سـالانه برای دانش‌آموز از تقسیم بودجه بر تعداد دانش‌آموز به دست می‌آید. همه هزینه‌ها از اداری تا پرسنلی و تجهیزات و نوسازی و... برای دانش‌آموز است.

شـهرام جمالی: منظور همین بود که تا این رقم برای مناطـق مختلف آموزشـی درسـت و علمی محاسـبه نشـود، نمی‌شـود به عدد یـک میلیون تومـان برای هر دانش‌آموز رسید.

شـیرزاد عبداللهـی: عـددی کـه از طرف سـازمان برنامه‌وبودجه و شخص وزیر ارائه شده، ممکن است دقیق نباشد اما اتلاف منابع در سیستم دولتی بخشی از واقعیت اسـت و ربطی به صرفه‌جویی ندارد. نمونه‌اش این است که ۵۰ هزار نفر به ناحق ماهانه حقوق می‌گیرند. این فقط یک قلم از اتلاف منابع است.

جواد بابازاده: آموزش‌وپرورش با بودجه فعلی و بازده و کارکرد فعلی، گران تمام می‌شود یا خیر؟

کامران رحیمی: از منظر سـهم بودجه آموزش‌وپـرورش از بودجه کشور، اگر از نگاه فرهنگیان بنگریم، کم اسـت و با ایـن بودجه که بیش از ۹۷ درصـد آن صـرف حقـوق و دسـتمزد می‌شـود، نه پرسنل را به لحاظ معیشتی راضی می‌کند و نه به توسعه و تجهیز و پیشرفت و بهبود کیفیت می‌انجامد. امـا اگر از منظر دولت نگاه کنیـم، آموزش‌وپرورش بیشـترین سـهم را از بودجه جاری کشـور دارد و این بودجه درسـت و بهینـه مدیریت نمی‌شـود و حتی نیروی انسانی در اختیار این وزارتخانه هم درست و بهینه مدیریت نمی‌شود، بنابراین باید به حال آن چاره‌ای اندیشید. چاره‌ای که به فکر سازمان برنامه‌وبودجه و حتی سازمان امور استخدامی رسیده اسـت، این بوده که از طرح خرید خدمات آموزشـی اسـتفاده کنیم، یعنی ببینیم اگر اماکن آموزشی را در اختیار پیمانکاران آموزشی قرار دهیم آنها با چه مبلغی این خدمت را ارائه می‌دهند، درصورتی‌که لازم است به سایر ابعاد قضیه از جمله نیروی انسانی که بهینه از آنها استفاده نمی‌شـود ولی حقوق می‌گیرند را اضافه می‌کردند و اینکه پیمانکاری آموزشـی با چه کیفیتی این خدمت را ارزان ارائه می‌دهد.

بابـازاده: آقای رحیمـی، آیا در همین شـرایط دولت نمی‌تواند با صرفه‌جویی و برون‌سـپاری در پرسنل و نشر و خدمات همین کارهایی که الان می‌کند را انجام دهد؟

رحیمی: خرید خدمات آموزشـی در چند سال گذشته بـه صورت پایلـوت در برخی مـدارس و اسـتان‌ها اجرا شـده اسـت، یعنی مکان آموزشـی که مالکیـت آن با آموزش‌وپـرورش بوده، در اختیار یک فرد قرار داده شـده و بر حسـب تعداد دانش‌آموزان و به نسـبت سرانه آنها مبلغـی در اختیار پیمانکار آموزشـی قـرار داده و از وی خواسته شده است با این مبلغ هزینه دستمزد معلمان و پرسـنل اجرائی مدرسه به‌علاوه هزینه‌های جاری مدرسه را بپردازد و هر چقدر توانست صرفه‌جویی کند و بر مبنای مدیریت صحیح خود، آن را به عنوان سـود سالانه بردارد. آیا واقعا کار پژوهشی دقیق و درستی در این زمینه صورت گرفته که کیفیت معلمان به کار گرفته یا محصول نهایی که دانش‌آموزان بودند، چگونه بوده است. آیا دستمزدها منصفانه بوده یا حداقل مدنظر قانون کار بوده اسـت؟ آیا والدین از پیشرفت تحصیلی فرزندان خود رضایت دارند و چندین پارامتر دیگر را می‌بایست ارزیابی می‌کردند تا بتوان این پایلوت را سالانه ۱۰ درصد گسترش داد.

شـهرام جمالی: موضـوع اصلی این اسـت که آنچه کاهـش هزینـه از طریـق بهـره‌وری نامیده می‌شـود، در آموزش‌وپـرورش بیشـتر از آنکـه به‌واسـطه کمتـر مصرف‌کردن و حتی درست‌مصرف‌کردن حاصل شود، باید از مهندسی درست منابع انسـانی حاصل شود. مثلا یک بخش مهم همان‌طور که آقای الهیار و پیش‌تر هم معاون وقت پارلمانی وزارت گفته بود، مربوط به فرار نیروهاست؛ به‌ویژه نیروهایی که ابلاغ آموزشی می‌گیرند ولی در واحد آموزشـی حضور ندارند و تعدادشـان هم براساس آمار اعلام شده کم نیست. تردیدی نیست که مدیریت نامناسب در هر نهـادی تا اندازه زیادی در هدررفت بودجه آن نهاد مؤثر است. واقعیت این اسـت که در آموزش‌وپرورش از سال‌ها پیش ما با مشـکلی به نام ساختار ناکارآمد توزیع نیرو مواجـه بوده و همچنـان هم مواجهیم؛ مشـکلی که بـه دلیل اختلاف نظر و عدم اجمـاع در مبانی نظری هیچ‌گاه به مسـئله‌ای تبدیل نشده که براساس آن مبانی، سازوکار مناسبی برای حل مسـئله طراحی شود. معاون پرورشـی و فرهنگی وزارت آموزش‌وپرورش سال گذشته با اسـتناد به گزارشـی اعلام کرده اسـت ۶۰ هزار نفر از آموزش‌وپرورش حقـوق می‌گیرند، امـا در آموزش‌وپـرورش خدمـت نمی‌کننـد و ۶۰ هزار نفر هم درس مرتبط با رشته، در شهر خود ندارند و حقوق دریافـت می‌کنند. هرچند همان موقع سـازمان امور اداری و اسـتخدامی این موضوع را تکذیب کرد. اما اخیرا آقـای الهیار، معاون وزیـر آموزش‌وپـرورش از حـدود ۵۰ هزار فیـش حقوقی مـوردداردر آموزش‌وپـرورش خبـر داد. سـاماندهی و ایجاد توازن در توزیع نیروی انسانی کم‌وبیش در بسیاری از کشـورهای در حال توسعه وجود داشته و دارد و آنها با پذیرفتن یک الگوی کارآمد نظری و عملی توانسته‌اند این مسـئله را حل کنند. اما در کشور ما به نظر می‌رسد حتی مطالعات تطبیقی کافی هم برای حل این مسئله یا انجام نشده یا اگر هم انجام شده اهمیتی به آنها داده نمی‌شود یـا دولت حاضر به پذیرفتن ریسـک و تبعات اجتماعی و سیاسی ناشی از پیاده‌سـازی آنها نیست. به فرض وجود نیـروی مازاد، درحال‌حاضر هیچ قانونـی وجود ندارد که امکان اعزام نیروی مازاد را به مناطق دارای کمبود فراهم کند. این مشکلات ظاهرا دولت را به این نتیجه رسانده که با پاک‌کردن صورت‌مسـئله، آسـان‌ترین راه، یعنی تعدیل منابع را برای کاهش هزینه‌ها انتخاب کند.

بابازاده: آقای عبداللهی من چند روز اسـت که فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی را پیگیری می‌کنم؛ نکته‌ای که این چند روزه بسـیار پررنگ شـده، دیدگاه دامن‌زدن به بی‌عدالتی آموزشی و ادامه کالایی‌شدن آموزش است. به نظر شما این عوارض در اجرای این طرح خواهد بود؟

عبداللهی: قاعدتا وزیـر آموزش‌وپرورش و معاونانش کـه تهیه‌کننده اصلی بخـش آموزش‌وپرورشـی لایحه بودجه هستند باید به عنوان عضو هیئت دولت، در توییتر، در صداوسیما و همه تریبون‌ها از کلیت بودجه دفاع کند. الان بازی «کی بود کی بـود من نبودم» را دنبال می‌کنند. طبق بخشـنامه دولت، وزرا و معاونـان حق لابی‌گری در مجلس برخلاف مفاد لایحه را ندارند. بنابراین حرف‌های وزیر و معاونانش از این دست که ما با نمایندگان مشغول رایزنی بـرای افزایش بودجـه و حذف ایـن و آن تبصره هسـتیم، عوام‌فریبی اسـت. فـرض کنیم وزیـر هم مثل بعضی منتقدان معتقد اسـت که خرید خدمات مخالف اصـل ۳۰ قانون اساسـی و به معنای خصوصی‌سـازی آموزش‌وپرورش اسـت و وزیر و تیم او بـا خرید خدمات مخالف‌انـد. البته این یـک فرض محال اسـت زیرا وزیر آموزش‌وپـرورش زیر لایحه بودجه را امضا کرده اسـت. بااین‌حـال در صورت چنین فرضی آقـای بطحایی باید از هیئت دولت کنار برود تا فردی هماهنگ با دولت و مدافع نظرات رئیس‌جمهور روی کار بیاید. من فکر می‌کنم شگرد دوگانه گفتاری و دوگانـه رفتاری وزیر دیگر کار نمی‌کند و حداقل برای معلمان و حتی همکاران او در سـتاد روشن شـده اسـت. همچنان که ایفای نقش فعـال صنفی از جانب حاجی‌بابایی که ۲۰ سـال نماینده و چهار سال وزیر آموزش‌وپرورش بوده عوام‌فریبانه است. این را هم بعضی دوستان گفته‌اند که خرید خدمات مخالف اصل ۳۰ قانون اساسی اسـت. اصل ۳۰ قانون اساسـی با خرید خدمات نقض نمی‌شود چون طبق اصل ۳۰ «دولت موظف است وسایل آموزش‌وپرورش رایگان را برای همه ملت تا پایان دوره متوسـطه فراهم کند». در اصل ۳۰ اسمی از مدرسه دولتی یا نوع و کیفیت لوازم برده نشـده و دولت می‌تواند ادعا کند کـه این اصل را نقض نکـرده، چون بابت خرید خدمات آموزشـی پولـی از دانش‌آمـوزان نمی‌گیرد. این بحث‌ها در دهه ۶۰ مطرح شـد و شورای نگهبان در سال ۶۵ حتی تأسیس مدارس غیرانتفاعی را مخالف اصل ۳۰ قانون اساسی ندانست.

جمالی: اتفاقا به موضوع رایگان‌بودن هم اشاره شده: در جـزء ۱ بند ب تبصـره ۲۱ ماده‌واحده لایحه بودجه ۹۸ آمده اسـت: «دولت مکلف است از ابتدای سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ سالانه ۱۰ درصد از دانش‌آموزان تحت پوشش وزارت آموزش‌وپرورش را به صورت خرید خدمات از بخش غیردولتی واجد شرایط و ذی‌صلاح و به صورت رایگان (علاوه‌بر تعداد دانش‌آموزان مشمول فعلی) اداره کند. آیین‌نامـه اجرائی این بند به پیشـنهاد وزارت آموزش‌وپرورش و سـازمان برنامه‌وبودجه کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید».

بابـازاده: پس اصـل ۳۰ قانون اساسی در این طرح نقض نمی‌شود؟

جمالی: در ظاهرِ طرح خیر ولی باید در عمل دید چگونه می‌خواهد پیاده‌سـازی شـود کـه صرفـه طرفین باشد.

عبداللهی: در یک اقتصاد فاسـد و رانتـی با مدیرانی که به فکر منافع شـخصی و باندی هسـتند، هر طرحی کـه روی کاغذ عالی اسـت ممکن اسـت در عمل تبدیل به منبع جدیدی برای رانت شـود. واگذاری شـرکت‌ها و کارخانه‌هـای دولتی ذیل اصل ۴۴ تبدیل به منبع جدیدی برای رانت و سوءاستفاده شد و به جای بخش خصوصی بخش خصولتی (شـبه‌دولتی) شـکل گرفت که بدتر از بخش دولتی است. مصادره‌های اول انقلاب کارخانه‌های موفقی مانند کفش ملی، ایران‌ناسیونال، ارج و... را تبدیل بـه بنگاه‌های دولتی با مدیـران رانتی و نـاوارد کرد. این کارخانه‌ها و شرکت‌ها الان باری هستند بر دوش دولت و نمی‌داند با آنها چه کند؟ اقتصاد ایران خیلی شبیه اقتصاد روسیه است. در آنجا هم بعد از آزادسازی اقتصادی اموال و املاک دولتی توسـط قدرتمندان سیستم شوروی سابق چپاول شد.

جمالی: آنچه کاهش هزینه از طریق بهره‌وری نامیده می‌شود، در آموزش و پرورش بیشتر از آنکه به‌واسطه کمتر یا حتی درست مصرف کردن حاصل شود، باید از مهندسی درست منابع انسانی حاصل شود

عبداللهی: عددی که از طرف سازمان برنامه‌وبودجه و شخص وزیر ارائه شده، ممکن است دقیق نباشد اما اتلاف منابع در سیستم دولتی بخشی از واقعیت است و ربطی به صرفه‌جویی ندارد

رحیمی: اقتصاد ایران تا رسیدن به شرایط اقتصاد آزاد بسیار فاصله دارد و تا آن زمان دولت‌ها ناگزیر هستند هزینه‌های آموزش، بهداشت و... را از درآمدهای نفتی و مالیاتی خود بپردازند

جدول ۳۲۸۸ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- غذای بیمار- محصل دانشـگاه- فست‌فود آبادانی‌هـا ۲- قطار برقی شـهری- الهه عشـق و زیبایـی- پیروزی ورزشـی ۳- محل رشـد جنین- پایتخـت چـک- عرضـه و توانایـی ۴- قرعـه- محبـوس- زیاده‌خواهی ۵- سـرایت و پراکندگی چیـزی- بازپرداخـت- لقب امـام علی‌النقی(ع) ۶- خانه محقر- ماسـاژ ۷- گلابی- نقاش ایتالیایی عهد رنسـانس- بی‌نظیـر ۸- از حـروف یونانی- دروازه‌بان- واحد اندازه‌گیری طول- کوهی در مکه ۹- امتداد- سـوار بی‌همتـا- نیم‌صدای درازگوش ۱۰- ویران‌شـدن- فرخنـده ۱۱- عـرض- متراکم- پدر عمـار ۱۲- قـدم یکپـا- درجـه‌ای در نیروی دریایی- مخترع تلگراف ۱۳- گلن‌گدن- گیاه سـاده تک‌سـلولی- خـروس مازندرانـی ۱۴- خطایی در بسـکتبال- آشنا- سلسله شاه‌عباس ۱۵- رنجش و آزردگی- شـعری که در وصف بهار سروده شود- یک و دو.

عمودی:

۱- همسـایه آلمان و سوئیس- فیلمی ساخته مسـعود کیمیایی- راندن مزاحـم ۲- ذکر جزئیات مطلبی- بندری در اوکراین- پیشوای دینی زرتشتی ۳- داروی تزریقی- سهل- پراکنده ۴- خون- درک و فهم- تنبل ۵- سازمان کشورهای صادرکننده نفت- بی‌موقع- شکل ظاهری ۶- آتش- سرپرستی کسی را برعهده‌گرفتن- آش هفت‌دانه ۷- مقابل- رمانی نوشـته فهیمه رحیمی- وارونه‌اش خوب نیست! ۸- موی سـفید و سیاه- پسـر کوروش هخامنشی- آسـمان- دردناک- صداقـت ۱۴- دلداده شـیرین- بازتابیده- ابریشـم ناخالص ۱۵- دشمن سرسخت- آگاه باش- هر وسـیله‌ای که اخبـار و اطلاعات را به مردم می‌رساند.

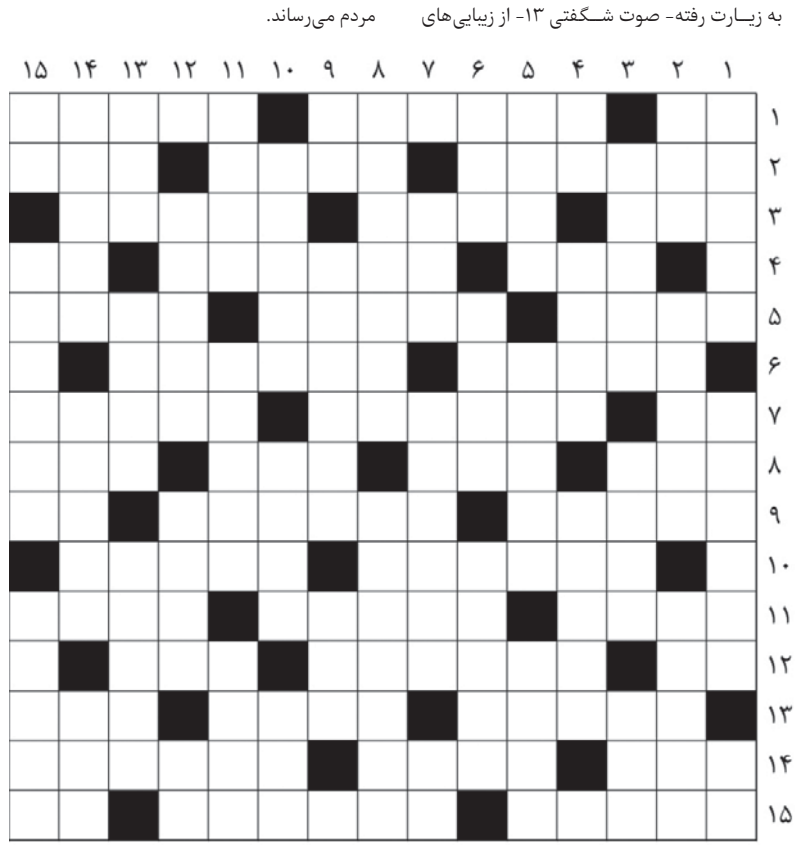

سودوکو سخت ۲۲۸۴

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

	۵				۹		۲	
		۹	۸		۶			
۳						۷		
	۷	۶			۴		۹	
۱		۴				۶		۲
	۹		۱			۳	۴	
		۳						۵
			۶		۳	۴		
	۸		۷				۶	

حل سودوکو سخت

۱	۸	۳	۷	۶	۵	۹	۴	۲
۷	۶	۴	۲	۸	۹	۵	۱	۳
۲	۹	۵	۴	۱	۳	۸	۶	۷
۳	۷	۸	۶	۵	۴	۲	۹	۱
۶	۱	۹	۳	۲	۷	۴	۵	۸
۵	۴	۲	۱	۹	۸	۳	۷	۶
۴	۳	۱	۵	۷	۲	۶	۸	۹
۸	۲	۶	۹	۴	۱	۷	۳	۵
۹	۵	۷	۸	۳	۶	۱	۲	۴

حل سودوکو ۲۲۸۳

۵	۴	۳	۸	۹	۲	۷	۱	۶
۷	۲	۱	۴	۶	۳	۸	۵	۹
۸	۶	۹	۱	۷	۵	۲	۴	۳
۶	۸	۲	۷	۵	۴	۳	۹	۱
۹	۱	۵	۳	۲	۸	۶	۷	۴
۳	۷	۴	۶	۱	۹	۵	۲	۸
۴	۵	۶	۲	۸	۱	۹	۳	۷
۱	۹	۸	۵	۳	۷	۴	۶	۲
۲	۳	۷	۹	۴	۶	۱	۸	۵

سودوکو ساده ۲۲۸۴

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

		۹		۳		۶		
۲			۷					۸
۶	۸					۱		۳
			۳	۲	۷	۱		
		۶		۱		۵		
		۲	۵	۶	۹			
۱	۶						۵	۴
۵					۲			۱
		۷		۴		۳		
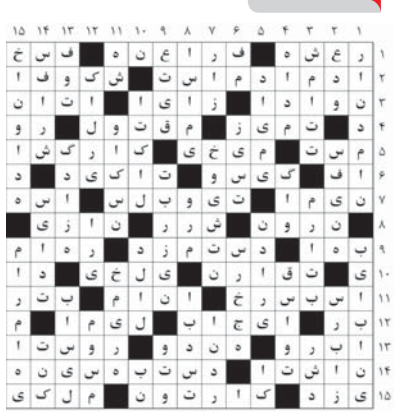
جدول ۳۲۸۷